

ZONGULDAK KARBONİFER HAVZASINDAKİ BİTKİ FOSİLLERİ

Arzu Ertop^b, Yeşim Büyükmeriç^a

^aBülent Ecevit Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü,
67100 İncivez-Zonguldak/Türkiye,
(arzuertop.94@hotmail.com)

ÖZ

Bu çalışma 2015-2016 eğitim-öğretim döneminde diploma çalışması kapsamında gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın amacı Zonguldak Bölgesi Karbonifer istifindeki bitki fosilleri hakkında genel bilgi vermek ve tanımlamaktır.

Zonguldak çevresinde Karbonifer zamanına ait kömür ve bitki fosili içeren çökellerin varlığı 19.yüzyıldan beri bilinmektedir. Bölgede bitki fosilleri ve palinomorf topluluklarıyla yapılan ilk paleontolojik ve biyostratigrafik çalışmalar Zeiller (1896, 1889) ve Ralli (1896, 1933) ile başlamıştır. Daha sonra Jongmans (1939, 1955), Arni (1939), Grancy (1939), Egemen (1958), Nakoman (1971), Wagner (1984, 1997), Kerey (1984), Cleal ve diğ. (2010) kömür içeren yataklarda stratigrafik ve paleobotanik çalışmalar yürütmüşlerdir. İnceleme alanında Karbonifer yaşlı birimler Alacaagzı, Karadon ve Kozlu formasyonları ile temsil edilir ve bunların Namuriyen - Westfaliyen yaş aralığında çökdikleri öne sürülmektedir.

Çalışma sırasında Zonguldak Maden Müzesinde sergilenmekte olan bitki fosili koleksiyonlarından, Bülent Ecevit Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü Mineraloji-Petrografi laboratuvarındaki bitki fosillerinden ve Karadon civarında araziden toplanan fosil örneklerden yararlanılmıştır. Tanımlama sırasında başlıca Ralli (1896) ve Bremer (1978)'in eserlerinden yararlanılmıştır. BEÜ Jeoloji Mühendisliği Mineraloji-Petrografi laboratuvarında saklanmakta olan 50 adet örnek, Zonguldak Maden Müzesinde olan 31 adet örnek ve araziden derlenmiş 16 adet örnek olmak üzere toplam 97 adet örnek taksonomik olarak sınıflandırılmış ve tanımlanmıştır. Açılışı 2016 yılı Mayıs ayında gerçekleştirilmiş olan, Zonguldak Maden Müzesindeki bitki fosilleri ilk defa bu çalışmayla isimlendirilmiştir.

İncelenen örnekler arsında Lepidodendraceae familyası ve *Lepidodendron* cinsine ait *Lepidodendron obavatum*, *Lepidodendron jaraczewskii*, *Lepidodendron* sp. türleri tanımlanmıştır. Sigillariacea familyasına ait *Sigillaria* cinsinden *Sigillaria elegans*, *Sigillaria* cf. *principis*, *Sigillaria* sp. (lypidolus grubu), *Sigillaria* sp. tanımlanmıştır. Botryopteridales ordosunun Urnatopteridaceae familyasına ait *Sphenopteris* cinsinden *Sphenopteris poiteri*, *Sphenopteris schillingsi*, *Sphenopteris obtusiloba*, *Sphenopteris* sp. türleri isimlendirilmiştir. Lyginopteridopsida sınıfının Lyginopteridopsida ordosuna ait *Mariopteris* cinsinden de *Mariopteris acuta*, *Mariopteris muricata*, *Mariopteris* sp. türleri belirlenmiştir. Çalışma sırasında tanımlanan 38 tür ve cinsine ait bitki fosilinin Bülent Ecevit Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümünde yeni oluşturulmakta olan vitrinlerde sergilenmeleri sağlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Zonguldak, Namuriyen, Westfaliyen, bitki fosilleri, müze sergileri

PLANT FOSSILS OF THE ZONGULDAK CARBONIFEROUS BASIN

Arzu Ertop^a, Yeşim Büyükmeriç^b

^aBülent Ecevit University, Faculty of Engineering,
Department of Geological Engineering, 67100 İncivez-Zonguldak/Turkey,
(arzuertop.94@hotmail.com)

ABSTRACT

This study was conducted within the scope of the diploma study carried out in the 2015-2016 academic year. The aim of the study is to give general information about the plant fossils in the Zonguldak region Carboniferous deposits.

Zonguldak Carboniferous sediments contains coal and plant fossils, which have been known since the 19th century. The first paleontological and biostratigraphic studies of the plant fossils and palynomorph assemblages in the region started with the work of Zeiller (1896, 1889) and Rally (1896, 1933). Later, Jongmans (1939, 1955), Arni (1939), Grancy (1939), Egemen (1958), Nakoman (1971), Wagner (1984, 1997), Kerey (1984), Cleal et al. (2010) carried out the stratigraphic and palaeobotanical studies on coal bearing beds. The Carboniferous units in the study area are represented by Alacağzı, Karadon and Kozlu formations and they are suggested to occur in the Namurian – Westfalian age interval.

During the study, plant fossil collections exhibited at the Zonguldak Mine Museum, plant fossils stored in the Mineralogy-Petrography Laboratory of the Department of Geological Engineering at Bülent Ecevit University and new fossil samples collected from the Karadon region that have been investigated. For the description of the species, mainly the works of Ralli (1896) and Bremer (1978) were used. A total of 97 specimens were taxonomically classified and identified, including 50 specimens stored in the Mineralogy-Petrography laboratory of Beün Geological Engineering Department, 31 specimens from the Zonguldak Maden Museum and also 16 new samples collected from the field. Plant fossils of the Zonguldak Mine Museum, which was opened in May 2016, were named for the first time with this work.

*Among the studied samples, from Lepidodendronae family, *Lepidodendron obavatatum*, *Lepidodendron*, *Lepidodendron jaraczewskii*, *Lepidodendron* sp. are identified. *Sigillaria elegans*, *Sigillaria* cf. *principis*, *Sigillaria* sp. (*Lypidolus* group), *Sigillaria* sp. of the genus *Sigillaria* is defined. *Sphenopteris* spp., *Sphenopteris schillingsi*, *Sphenopteris obtusiloba*, *Sphenopteris* sp. of the genus *Sphenopteris* from the *Urnatopteridaceae* family of the order *Botryopteridales* are described. *Mariopteris acuta*, *Mariopteris muricata*, *Mariopteris* sp. from the genus *Mariopteris* belonging to the *Lyginopteridopsida* order of the class *Lyginopteridopsida* are determined.*

Total 38 fossils defined during the study will be exhibited in the newly created showcases in the Department of Geological Engineering Department of Bülent Ecevit University.

Keywords: Zonguldak, Namurian, Westfalian, plant fossils, museum exhibitions